

Centrum Usług Społecznych w Bojszowach

Plan Organizowania Społeczności Lokalnej

realizowany w ramach Projektu "Centrum Usług Społecznych w Gminie Bojszowy",
współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu
Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

Organizowanie Społeczności Lokalnej – jako proces

System pomocy społecznej znajduje się w procesie zmiany. Stworzony na początku lat 90. model, w którym pomoc społeczna koncentruje się głównie na finansowym wsparciu osób, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej nie daje zadowalających rezultatów. Aby pomoc społeczna mogła być skuteczna musi aktywizować mieszkańców, zachęcać ich do tego, by nauczyli się brać swoje sprawy w swoje ręce – by „chciało im się chcieć”. Oczywiście nie oznacza to rezygnacji z finansowego wsparcia osób i grup, które tego potrzebują, ale pomoc społeczna powinna równolegle prowadzić działania aktywizujące i usamodzielniające, pomagające osobom wykluczonym na nowo włączyć się do życia społecznego. Temu właśnie ma służyć m.in. Organizowanie Społeczności Lokalnej. Model OSŁ skierowany jest nie tylko do instytucji pomocy społecznej, ale do wszystkich instytucji i organizacji, które działają na rzecz swoich lokalnych społeczności¹.

Organizowanie społeczności lokalnej jest działaniem metodycznym. Model OSŁ opiera się na założeniu, że wspomaganie, animacja, integracja i aktywizacja osób, rodzin i grup w określonej społeczności lokalnej nie jest możliwe bez metodycznego przetwarzania środowiska społecznego i konsekwentnego wzmocnienia potencjału lokalnej społeczności. Przyjmuje się tu, że wywołanie pożądanych zmian w społecznościach lokalnych nie jest możliwe poprzez realizowanie incydentalnych czy jedynie akcyjnych przedsięwzięć interwencyjnych. Znaczące i zarazem trwałe zmiany mogą się pojawiać wyłącznie w efekcie prowadzenia długofalowego procesu wzmocnienia i upodmiotawiania ludzi i wspólnot, w którym poprawa niekorzystnej sytuacji mieszkańców jest rezultatem głównie ich aktywności i zaangażowania. W tym procesie budowane są sieci współpracy i różnorodne struktury lokalne, które wspierają rozwój społeczności².

Celem działań prowadzonych w społeczności lokalnej nie jest jedynie „naprawianie” niekorzystnej sytuacji, ale również zapobieganie zarówno jej pogłębieniu, jak i powstawaniu nowych niekorzystnych zjawisk. Organizowanie społeczności lokalnej – jako działanie metodyczne mieszczące się w obszarze helpingprofessions – powinno podlegać superwizji ukierunkowanej na wzmocnienie warsztatu pracy środowiskowej i refleksyjną edukację³.

Organizowanie społeczności lokalnej w praktyce polega na gromadzeniu ludzi i grup do działania na rzecz tego, na czym najbardziej im zależy. Może oznaczać również budowanie coraz większego kręgu osób, które podejmują współpracę.

¹ Organizowanie Społeczności Lokalnej (osl.org.pl)

² http://www.osl.org.pl/wp-content/uploads/2014/12/Model_OSŁ1.pdf

³ http://www.osl.org.pl/wp-content/uploads/2014/12/Model_OSŁ1.pdf

O organizowanie społeczności lokalnej można myśleć jako powtarzającym się cyklu trzech oddziałujących na siebie aktywności:

- rozmowy - które odkrywają, na czym ludziom zależy,
- działania - sensownie ukierunkowane, które zbliżają do celu,
- ludzie - którzy w efekcie współpracy nawiązują wzajemne kontakty.

1. Zadania i role organizatora społeczności lokalnej

Organizator Społeczności Lokalnej to nowe stanowisko w strukturze Centrum Usług Społecznych w Bojszowach i zakres zadań w strukturze CUS, powołany zgodnie z art. 23 ust. 4 Ustawy z dnia 19.07.2019r. o realizowaniu usług społecznych. Pracę na tym stanowisku mogą wykonywać specjaliści mający doświadczenie zawodowe w prowadzeniu pracy środowiskowej w ramach różnych jej nurtów, określanych jako: animacja społeczna i kulturalna, praca socjalna ze społecznością lokalną czy pedagogika środowiskowa. Organizowanie społeczności lokalnej (OSL) jest sprawdzoną metodyką pracy środowiskowej, rozwijaną w Polsce już od około dwóch dekad. Ważnym etapem na drodze upowszechniania tej metodyki w naszym kraju była realizacja w latach 2010– 2014 w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki ogólnopolskiego projektu „Tworzenie i rozwijanie standardów pomocy i integracji społecznej”.

Zgodnie z art. 33 organizatorem społeczności lokalnej może być osoba, która:

- ma wykształcenie wyższe;
- posiada co najmniej 2 letnie doświadczenie w zakresie prowadzenia animacji lokalnej lub innych form pracy środowiskowej, w tym pracy ze społecznością lokalną;
- uzyskała II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w zakresie specjalności praca socjalna ze społecznością lokalną lub odbyła szkolenie z zakresu organizacji społeczności lokalnej;
- nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe lub wobec której nie wydano prawomocnego wyroku warunkowo umarzającego postępowanie karne w sprawie popełnienia przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego lub umyślnego przestępstwa skarbowego.

Organizator społeczności lokalnej, poza wymogami formalnymi związanymi z wykształceniem, powinien być wyposażony w określone umiejętności, które umożliwią profesjonalne prowadzenie procesu OSL.

Podstawowe umiejętności organizatora społeczności lokalnej

- Umiejętności interpersonalne: komunikacja, wspieranie, współpraca, motywowanie, mediacje i negocjacje.

- Umiejętności związane z pracą ze społecznością: rozpoznawanie zasobów i potrzeb, budowanie relacji społecznych, praca na potencjałach.
- Umiejętności w zakresie budowania sieci społecznych: tworzenie warunków nawiązywania kontaktów i zawiązywania relacji społecznych, dobór odpowiednich mechanizmów komunikacji i współpracy, podtrzymywanie aktywności partnerów, współpracowników.
- Umiejętności działania w sferze publicznej: występowanie na forach publicznych, prowadzenie spotkań, koordynowanie, komunikacja i edukacja publiczna.
- Umiejętności warsztatowe: metodyczne planowanie działań i stała krytyczna analiza, budowanie własnej relacji z mieszkańcami i partnerami, przygotowywanie projektów/programów i zarządzanie nimi, stosowanie metod i technik pracy grupowej, podnoszenie własnych kwalifikacji⁴.

Główne zadania Organizatora Społeczności Lokalnej zostały określone w art. 32 ustawy o realizowaniu usług przez centrum usług społecznych, i są to:

1. Prowadzenie na bieżąco rozeznania:
 - potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie działań wspierających
 - potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie działań wspierających.
2. Opracowanie, w oparciu o wnioski wynikające z rozeznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie działań wspierających, planu organizowania społeczności lokalnej i jego aktualizacji oraz realizacji tego planu.
3. Podejmowanie działań w celu aktywizacji wspólnoty samorządowej.
4. Inicjowanie działań zmierzających do wzmocnienia więzi społecznych i integracji wspólnoty samorządowej.
5. Współpraca z podmiotami prowadzącymi na obszarze działania CUS animację lokalną lub inne formy pracy środowiskowej.

Ważnym zadaniem organizatora społeczności lokalnej jest wzmocnianie potencjału gminnej wspólnoty samorządowej w zakresie działań o charakterze wolontariacie, samopomocowym i sąsiedzkim jako form wsparcia społecznego uzupełniającego usługi społeczne świadczone na rzecz mieszkańców przez specjalistów: pracowników socjalnych, psychoterapeutów, pedagogów społecznych, asystentów rodziny, asystentów osób niepełnosprawnych i przedstawicieli innych profesji i zawodów pomocowych.

⁴ B. Bąbska, B. Skrzypczak, „Organizator społeczności lokalnej w centrum usług społecznych”, Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2020, s. 8

Dzięki zaangażowaniu organizatora społeczności lokalnej takie wsparcie społeczne będzie dostępne w centrum usług społecznych w ramach spersonalizowanych pakietów usługowych, które ustawodawca określił mianem indywidualnych planów usług społecznych (IPUS).

W codziennej pracy OSL realizuje zadania z uwzględnieniem specyfiki lokalnych grup, z zachowaniem szacunku dla ich odmienności i różnych potencjałów. Ważne jest indywidualne podejście i wspólne z mieszkańcami wyznaczenie celów oraz prowadzenie działań w obrębie poszczególnych społeczności. To model współpracy oparty na partycypacji - działanie nie „dla mieszkańców”, ale „razem z mieszkańcami”.

Organizator w OSL to profesjonalna funkcja stanowiąca połączenie trzech podstawowych środowiskowych ról zawodowych: animatora lokalnego, organizatora sieci społecznych oraz lokalnego planisty.

Animacja – jako działanie ożywiające społeczność lokalną i aktywizujące mieszkańców – jest najbardziej podstawowym rodzajem pracy środowiskowej. Jako taka często przygotowuje grunt pod budowanie sieci i planowanie społeczne. Organizator społeczności lokalnej jako animator stymuluje do działania ludzi, grupy i całą społeczność; inicjuje i wspiera oddolne inicjatywy, w celu tworzenia struktur niezbędnych do rozwiązywania istniejących problemów oraz zaspokajania potrzeb. Animator nie przejmuje przy tym w społeczności przywództwa (ani formalnego, ani nieformalnego), jego rola jest bowiem aktywizująca, ale nie dyrektywna.

Rola organizatora sieci społecznych wiąże się z budowaniem sieci komunikacji i współpracy różnych podmiotów (jednostek, grup, instytucji, organizacji) oraz z inicjowaniem lokalnych partnerstw (networking).

Organizator społeczności lokalnej jako lokalny planista jest aktywnym uczestnikiem procesu tworzenia i wdrażania lokalnej polityki społecznej obejmującej zaspokajanie potrzeb społeczności. Rola ta nie powinna jednak się wiązać z zaangażowaniem o charakterze politycznym, w rozumieniu działań nakierowanych na partykularne interesy określonych ugrupowań. Organizowanie społeczności lokalnej jako działalność profesjonalna wymaga określonej wiedzy oraz umiejętności: podstawowych dla pracy środowiskowej jako takiej i związanych z podejmowaniem przez organizatora konkretnych środowiskowych ról zawodowych. Niezwykle istotne są umiejętności interpersonalne, ponieważ podstawą OSL są kontakty z innymi ludźmi, z mieszkańcami i przedstawicielami lokalnych instytucji/organizacji oraz z władzami samorządowymi⁵.

⁵ B. Bąbska, M. Dutkiewicz i inni, Model środowiskowej pracy socjalnej/organizowania społeczności lokalnej, Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL, Warszawa 2014, s. 45-46

2. Plan OSL – jego źródła oraz główne kierunki

Plan OSL zakłada że „...organizowanie społeczności lokalnej to forma profesjonalnego działania ukierunkowanego na wywoływanie trwałych, pozytywnych zmian społecznych. OSL można traktować jako kwalifikowaną, zintegrowaną usługę społeczną o charakterze środowiskowym, składającą się z wielu sekwencyjnych działań prospołecznych o określonych, mierzalnych parametrach, a równocześnie przystosowanych do lokalnych uwarunkowań.

W pierwszej kolejności usługa OSL adresowana jest do społeczności znajdujących się w najtrudniejszym położeniu: marginalizowanych i zagrożonych społecznym wykluczeniem. Adresatami OSL mogą być jednak także inne społeczności.”⁶

Celem działań Organizatora Społeczności Lokalnej w perspektywie długofalowej jest:

- tworzenie i stymulowanie więzi wspólnotowych oraz budowa poczucia tożsamości i współodpowiedzialności za przestrzeń
- wyrównywanie szans, poprzez wspieranie i wzmacnianie grup/społeczności znajdujących się w najtrudniejszym położeniu – zagrożonych społecznym wykluczeniem lub też biernych, czy też niezorganizowanych / zatamizowanych lokalnych środowisk;
- wzmocnienie poczucia solidarności społecznej, w tym solidarności sąsiedzkiej, organizacji pomocy wzajemnej, oraz tworzeniu świadomości wspólnoty miejsca, losu i sytuacji – podstawowe relacje na poziomie wsi/osiedla;
- tworzenie wspólnot, w których przełamana jest izolacja i osamotnienie, budowane są więzi emocjonalne, międzyludzkie oraz sieci znajomości i wspólnych celów i interesów

Podstawą planu działania OSL są:

- założenia metodologiczne modelu OSL wypracowane, przetestowane oraz rozwinięte w ramach pracy członków Ogólnopolskiego Forum Organizatorów Społeczności Lokalnej w latach 2013 - 2020.
- najważniejsze wnioski z diagnozy społecznej
- charakter i możliwości głównych narzędzi OSL przyjętych jako narzędzia główne i wspierające w procesie OSL w społecznościach.

OSL stanowi integralną część zespołu CUS, działając z uwzględnieniem:

- zasady kompleksowości wsparcia, w którym OSL jest elementem wsparcia pakietów usług projektowanych w ramach CUS

⁶ B. Bąbska, M. Dutkiewicz i inni, *Model środowiskowej pracy socjalnej/organizowania społeczności lokalnej*, Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL, Warszawa 2014, s. 22-24

- komplementarności planu OSL z innymi elementami "Planu wdrażania CUS", zarówno na poziomie merytorycznym jak i organizacyjnym systemu usług społecznych.

OSL, jako nowy zawód, buduje swoją pozycję w strukturze CUS i rozwija kompetencje korzystając z ogólnopolskiego dorobku metodycznego OSL, w tym głównie opracowań przygotowanych przez Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL w Warszawie.

Podstawowe elementy na których opiera się proces planowania to:

- empowerment (proces angażowania pracowników w podejmowanie decyzji dotyczących organizacji i umożliwienie im brania odpowiedzialności za swoje działania)
- komponenty OSL
- ustrukturyzowanie obszarów działania w ramach OSL (animację, sieciowanie i planowanie społeczne)
- paradygmat pracy „przez zasoby”, opisany w modelu ABCD⁷

SUWAK empowermentu to pojęcie wyznaczające główne cele i rezultaty procesu OSL. SUWAK to skrót od pierwszych liter pojęć kluczowych dla tego podejścia:

- Spójność
- Upodmiotowienie (podmiotowość)
- Wpływ
- Angażowanie
- Kooperacja (współpraca, współdziałanie)

Podstawa pracy OSL:

- diagnoza społeczna (opracowana i na bieżąco aktualizowana w oparciu o narzędzia partycypacyjne. Rozpoznanie najważniejszych potrzeb, wyzwań, zasobów i potencjałów społecznych a co za tym idzie refleksja społeczności nad tworzącą się wspólnotą)
- integracja społeczna; czyli proces formowania się zwartej społeczności z określonej zbiorowości wokół wartości i wyzwań istotnych dla ogółu;
- aktywizacja - wzmaganie aktywności, uaktywnianie mieszkańców i pobudzanie do działania;
- edukacja - oznaczająca lokalną edukację środowiskową, czyli proces realizowany w środowisku, ze środowiskiem, przez środowisko i dla środowiska, przy udziale zewnętrznego, profesjonalnego wsparcia. Jego celem jest odnajdowanie, analiza oraz rozwijanie lokalnych zasobów społeczno-kulturowych.

Model ABCD (Asset-Based Community Development) model rozwoju społeczności lokalnej opartej na zasobach, to paradygmat pracy charakterystyczny dla OSL. Jego podstawową cechą jest:

⁷ M. Green, H. Moore, J. O'Brien, *Rozwój społeczności w oparciu o zasoby Model ABCD w praktyce*, Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL, Warszawa 2013, s. 20-23

- bazowanie na zasobach i potencjałach społeczności lokalnej (czyli np. talentach ludzi, inicjatywach lokalnych, grupach nieformalnych, relacjach i sieciach społecznych, instytucjach i organizacjach, zasobach lokalnej natury i krajobrazu, lokalnej ekonomii),
- skupiony na tym co wewnątrz (najlepiej zacząć od tego co można znaleźć wewnątrz społeczności),
- napędzanie relacjami (jest to podstawowe działanie w budowaniu społeczności - wspólnoty umacniają się tylko dzięki połączeniom między ludźmi, które umożliwiają im wykazanie się swoimi talentami)⁸.

3. Główne przesłanki planowania OSL wynikające z diagnozy

W opracowaniu planu OSL wzięto pod uwagę przesłanki wynikające z przeprowadzonej diagnozy obecnego stanu świadczenia usług społecznych, potrzeb mieszkańców oraz zasobów potencjalnych partnerów w zakresie realizacji usług społecznych w Gminie Bojszowy.

Przede wszystkim widać potrzebę aby rozwijać alternatywne formy spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży – uważało tak 74,5% osób. Również częściej niż co druga osoba wytypowała wsparcie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla rodzin z dziećmi (59,0%) oraz alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla osób dorosłych (54,5%).

Mieszkańcy wyrazili też potrzebę organizowania warsztatów i zajęć rozwijających zainteresowania, wydarzeń i imprez sprzyjających integracji rodzin, organizacji grup wsparcia i/lub grup samopomocowych dla osób uzależnionych bądź dorosłych członków rodziny osoby uzależnionej, grup wsparcia i/lub grup samopomocowych dla osób doznających przemocy w rodzinie, grup wsparcia i/lub grup samopomocowych dla rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze.

Większość respondentów była zgodna, że najpoważniejszym problemem dzieci i młodzieży w gminie Bojszowy jest brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego (73,0%) – był to bowiem czynnik wskazywany ponad dwa razy częściej od pozostałych.

4 na 5 mieszkańców uważa, że w gminie Bojszowy należy poszerzyć działania związane z promocją zdrowia (edukacja zdrowotna, profilaktyka, kształtowanie odpowiednich postaw zdrowotnych, promowanie zdrowego stylu życia).

Mieszkańcy z niepełnosprawnościami i ich opiekunowie oczekiwali powstania grupy samopomocowej w celu integracji i wzajemnej pomocy.

Jeśli chodzi o starszych mieszkańców Gminy to mieszkańcy wskazywali, że samotność i izolacja społeczna – jest kluczowym problemem osób starszych zamieszkałych w gminie. Problemem jest również brak ofert spędzania czasu wolnego skierowanych do seniorów.

⁸ Tamże, s. 38

Mieszkańcy podkreślali, że warto by podjąć działania skierowane na integrację międzypokoleniową.

Zwrócono uwagę, że brak jest na terenie Gminy organizacji takich jak Koło Gospodyń Wiejskich. Nie ma też innych stowarzyszeń, grup nieformalnych działających na rzecz mieszkańców.

W gminie Bojszowy brakuje miejsc do spędzania czasu wolnego. Obecny park jest zaniedbany i wymaga nakładów inwestycyjnych, również kwestie placów zabaw pozostawiają wiele do życzenia. Problemem jest brak możliwości integracji mieszkańców Gminy. Mieszkańcom gminy zdecydowanie brakuje imprez plenerowych, w których mogliby uczestniczyć całymi rodzinami zwłaszcza, że frekwencja na takich wydarzeniach jest zawsze duża. Niemal wszystkie osoby uczestniczące w badaniu były zdania, że w gminie Bojszowy należy rozwijać ofertę alternatywnych form spędzania czasu wolnego (np. zajęcia edukacyjne, pikniki, wydarzenia, małe akcje lokalne itp.).

Jak wynika z deklaracji mieszkańców, 7,0% z nich było członkiem jakiejś organizacji pozarządowej - NGO (fundacje, stowarzyszenia), a 13,5% osób współpracowało w formie wolontariatu z jakąś organizacją lub instytucją. Wysokie zaangażowanie obrazuje wysoki odsetek osób zaangażowanych w działalność na rzecz swojej miejscowości (m.in. udział w festynach, piknikach, akcjach).

Reprezentanci gminy uczestniczący w badaniach deklarowali chęć włączenia się w działalność społeczną na rzecz mieszkańców lub pomoc w formie wolontariatu (39,5% odpowiedzi twierdzących).

W chwili wypełniania ankiety 45,0% osób nie potrafiło się jeszcze określić, a 15,5% była sceptycznie nastawiona do zaangażowania się w akcje na rzecz mieszkańców lub pomoc w formie wolontariatu.

Z rozmów przeprowadzanych z mieszkańcami przez organizatora społeczności lokalnej wynika, że mieszkańcy, a zwłaszcza seniorzy narzekają na brak miejsc, gdzie mogliby się spotykać. Seniorzy wskazywali, że brak jest zorganizowanych form spędzania czasu dla Seniorów, zwłaszcza tych młodszych. Seniorzy nie mieli też wiedzy o różnych inicjatywach podejmowanych w gminie. Starsi

Seniorzy narzekali na brak dostępu do informacji o różnych wydarzeniach. Czuli się izolowani, pomijani. Mieszkańcy z kolei wskazywali na potrzebę organizacji wydarzeń dla całych rodzin. Różne wydarzenia sprzyjałyby integracji rodzin oraz propagowały pozytywne wzorce spędzania wolnego. Takie inicjatywy również byłyby alternatywą do spędzania czasu w internecie, mediach społecznościowych. Mieszkańcy wyrażali dużą potrzebę integracji. Szczególnie, iż wielu mieszkańców mieszka w Gminie od niedawna i odczuwa potrzebę nawiązania nowych kontaktów sąsiedzkich.

4. Narzędzia osiowe i narzędzia wspierające OSŁ

W procesie OSŁ w gminie Bojszowy zaplanowano wykorzystanie dwóch narzędzi głównych (osiowych):

- praca ze społecznościami terytorialnymi – działania na określonym obszarze;
- praca ze społecznościami kategoryjnymi – działania skierowane do osób, które ze względu na określone deficyty, dysfunkcje i ograniczenia wymagają szczególnych form wsparcia.

Narzędzia wspierające

Przypisane narzędzia pracy do ujęcia terytorialnego lub kategoryjnego należy traktować umownie. Zakres i elastyczność wykorzystania poszczególnych narzędzi sprawi, że mogą one być wykorzystywane w obu formach.

Warunkiem rozpoczęcia pracy OSŁ w środowisku jest poprzedzająca bezpośrednio działania diagnoza potrzeb i zasobów.

Społeczności terytorialne:

1. Lokalne partnerstwa/koalicje - budowanie sieci kontaktów i współpracy poprzez łączenie jednostek w grupy oraz tworzenie relacji grup z grupami, instytucji z instytucjami.
2. Spotkania przy kawie – pierwsze spotkania z mieszkańcami, służą nawiązaniu pierwszych kontaktów i rozwojowi relacji (w kolejnych latach pracy), wskazaniu istniejących trudności.
3. Spotkania obywatelskie – służące określaniu potencjału społeczności w pokonywaniu trudności i zakresu wsparcia organizatora społeczności lokalnej z wykorzystaniem rzecznictwa i informacji obywatelskiej.
4. Przedsięwzięcia społeczne – będące wynikiem ustaleń ze spotkań obywatelskich realizowane przez mieszkańców lub ze wsparciem innych podmiotów.
5. Pikniki integracyjne – służące podsumowaniu dotychczasowych działań, aktywnemu spędzaniu czasu, budowaniu relacji, odkrywaniu nowych potencjałów mieszkańców (nowi liderzy, animatorzy, nowe inicjatywy), badaniu w działaniu (realizacji elementów diagnozy społecznej).
6. Wolontariat - bezpłatne, dobrowolne, ochotnicze i świadome działanie wykonywane na rzecz innych.

Społeczności kategoryjne:

1. Kampanie i wydarzenia społeczne
2. Rzecznictwo i informacja obywatelska
3. Lokalne partnerstwa/koalicje – skoncentrowane na wspieraniu określonej grupy mieszkańców.

4. Wolontariat opiekuńczy i hobbystyczny realizowany na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych i dzieci.

Główni partnerzy OSL:

- pracownicy CUS, ze szczególnym uwzględnieniem Koordynatorów Indywidualnych Planów Społecznych (KIPUS).
- lokalne władze i instytucje świadczące usługi społeczne,
- animatorzy – prowadzący działania ożywiające społeczność lokalną i aktywizujące mieszkańców, budujący sieci współpracy, inicjujący i wspierający oddolne inicjatywy;
- partnerzy wspierający OSL w ramach realizowanego sieciowania, członkowie partnerstw (organizacje i stowarzyszenia, grupy nieformalne, podmioty prywatne i państwowe);
- lokalni liderzy i autorytety formalne i naturalne społeczności lokalnych,
- wolontariusze.

5. Bezpośrednie zasoby Centrum Usług Społecznych

Centrum Aktywności Lokalnej

Centrum Usług Społecznych w Bojszowach w swoich zasobach posiada Centrum Aktywności Lokalnej powstało z inicjatywy lokalnej społeczności i służy jako miejsce otwarte dla wszystkich mieszkańców Gminy Bojszowy bez ograniczenia wiekowego. CAL nie jest ukierunkowane na konkretną grupę wiekową, a za cel stawia sobie nieustanne pobudzanie potencjału grup i osób należących do społeczności goleniowskiej i nie tylko. Podstawowym celem CAL jest wzmocnienie społeczności lokalnej (mieszkańców Gminy Bojszowy), w tym szczególnie poprzez:

- animowanie działań wspierających organizacje pozarządowe i mieszkańców,
- inicjowanie i wspieranie współpracy organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i mieszkańców,
- udostępnianie przestrzeni i sprzętu w CAL przy ul. Ruchu Oporu 102 dla organizacji pozarządowych, grup inicjatywnych (formalnych i nieformalnych) i mieszkańców.

Organizacje pozarządowe mieszczące się w Centrum Aktywności Lokalnej mają ustalone godziny urzędowania i spotkań.

6. Społeczności w pilotażu CUS

W procesie OSL kluczowe jest precyzyjne dopasowanie działań do charakteru danej społeczności. Stąd też niezbędne jest włączenie do Planu OSL profilu społeczności objętych wsparciem, zarówno ze względów planistycznych jak i określenia punktu odniesienia na poczet przyszłej ewaluacji i monitorowania działań.

Potencjał społeczności terytorialnej

Gmina Bojszowy jako jedna z nielicznych charakteryzuje się dodatnim przyrostem naturalnym. Systematycznie wzrasta liczba nowych mieszkańców. Jest to spowodowane dużą liczbą osób osiedlających się w gminie. Są to przeważnie ludzie młodzi, z dziećmi. Gmina szybko się rozrasta. W Gminie dominuje zabudowa jednorodzinna.

Zasoby instytucjonalne:

- Urząd Gminy,
- Centrum Usług Społecznych (wraz z Placówką Wsparcia Dziennego – świetlicami środowiskowymi i klubami młodzieżowymi, Dziennym Domem Senior + w Bojszowach)
- parafie:
 - Parafia pw. Narodzenia Św. Jana Chrzciciela w Bojszowach,
 - Rektorat Parafii Bojszowskiej Kościół w Jedlinie p.w.Św. Jana Nepomucena ,
 - Parafia pw. Matki Boskiej Uzdrawienia Chorych w Bojszowach Nowych,
 - Parafia pw. Wniebowzięcia NMP w Międzyrzeczu
- szkoły:
 - Szkoła Podstawowa im. W. Gawlikowicza w Bojszowach,
 - Gminna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. Ks. J. Popiełuszki w Świerczyńcu,
 - Szkoła Podstawowa im. J. Kassolika w Międzyrzeczu,
- Gminne Przedszkole w Bojszowach (z oddziałami w Świerczyńcu, Międzyrzeczu i Jedlinie),
- Gminny Żłobek w Bojszowach,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Bojszowach,
- Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Bojszowach,
- Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne w Bojszowach,
- organizacje poza rządowe:
 - Stowarzyszenie Dobro Bez Granic
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Bojszowach,
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Bojszowach Nowych,
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Świerczyńcu,
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Międzyrzeczu,
 - Gminne Towarzystwo Sportowe w Bojszowach,
 - Uczniowski Klub Sportowy „Grom” Świerczyniec,
 - Klub Sportowy „Polonia” Międzyrzecze,
- miejsca:

- Park Dworski (zielen, scena, plac zabaw),
- Boiska sportowe w Bojszowach (orlik, boisko, siłownia, plac zabaw),
- Boisko „Zandgruba” w Bojszowach
- Boisko i plac zabaw w Jedlinie,
- Boisko i plac zabaw w Międzyrzeczu
- Boisko i plac zabaw w Bojszowach Nowych,
- Boisko i plac zabaw w Świerczyńcu,
- Hala sportowa
- Bliskość lasów, ścieżki rowerowe

- Zespół „Bojszowianie”,

- lokalny biznes:

- Zakłady mięsne Boroń Sp. z o.o.
- Firma Chrobok
- Pyszny Zakątek
- Rancho Bojszowy

- lokalni liderzy, osoby znane

- Pan Marek Kumor
- Pan Dawid Tomala
- Pan Alojzy Lysko
- Pan Józef Kłyk

Spółeczność kategorialna - Seniorzy

Ze względu na starzenie się społeczeństwo, które również dotyka Gminę Bojszowy, problemy i potrzeby osób starszych winny być zauważone przez społeczność lokalną. 61% respondentów biorących udział w diagnozie, wskazało, że bardzo istotnym problemem osób starszych w Gminie jest samotność i izolacja społeczna. 18 % respondentów wskazało, że seniorzy w gminie borykają się z problemem braku oferty spędzania czasu wolnego.

Bo ludziom starszym tego brakuje, szczególnie teraz, po tej pandemii, bo młodzi wychodzą do roboty, a seniorzy zostają sami w domu, oni nie mają do kogo ust otworzyć i wiem, że im tego brakuje. Jak myśmy chcieli wczasy zorganizować i mieliśmy tylko jeden wyjazd w tym roku zorganizować, bo mówimy, może tyle osób nie pojedzie, to się okazało, że tyle telefonów było, że oni też chcą jechać, a już nie było wolnych miejsc, to żeśmy dodatkowe wczasy zrobili, bo ludzie po prostu stwierdzili, że chcą

już wyjść z tego domu, już dość mają siedzenia w tym domu, jednak przez ten ponad rok byli zamknięci w tych domach.

Zgodnie z rekomendacjami zawartymi w Diagnozie działalność Centrum Usług Społecznych powinna skupić się wokół:

- organizacji działań (w tym m.in. kampanii informacyjnych, materiałów informacyjno-reklamowych, konkursów, spotkań, itp.) służących budowaniu świadomości społecznej dotyczącej różnych przejawów samotności, izolacji społecznej i wykluczenia wśród seniorów;
- organizacji działań służących zwalczaniu wśród mieszkańców (w tym szczególnie osób starszych) poczucia samotności, izolacji społecznej i wykluczenia w tym m.in. poprzez organizację różnych form spędzania czasu wolnego w grupach rówieśniczych, międzypokoleniowych i rodzinnych;
- organizacji rozbudowanego zakresu usług stanowiących odpowiedź na specyficzne potrzeby osób starszych związanych z ograniczoną samodzielnością (w tym m.in. usługi pielęgnacyjne, porządkowe, pomocy przy drobnych naprawach rzeczy codziennego użytku, zapewnienie transportu dla seniorów, itp).

Potencjał społeczności senioralnej

W gminie Bojszowy działają dwa Koła Emerytów i Rencistów. Jedno w Bojszowach drugie w Bojszowach Nowych. Koła te skupiają aktywne osoby starsze. Ich działalność polega głównie na organizowaniu dla swoich członków imprez, wycieczek. Członkowie Kół są istotnym zasobem, który powinien być dzięki OSŁ doceniony, aktywizowany i wzmacniany. Przewodniczący Kół są postrzegani jako lokalni liderzy w społeczności seniorów.

W Gminie działa od 4 lat Dzienny Dom Senior + w Bojszowach. Jest to miejsce, gdzie osoby starsze z terenu Gminy mogą spędzać swój czas wolny, mają zapewnioną profesjonalną opiekę, usługi oraz rozwój pasji i zainteresowań. Dzięki udziałowi w zajęciach podtrzymywana jest aktywność społeczna seniorów. DD Senior + w Bojszowach dysponuje nowoczesnym lokalem, wyposażeni i może być miejscem, w którym można organizować różne przedsięwzięcia dla osób starszych z terenu Gminy (choćby zajęcia Klubu Seniora, warsztaty edukacyjne, spotkania grup samopomocowych, itd.). Seniorzy – uczestnicy zajęć w DD Senior + w Bojszowach chętnie biorą udział w różnych akcjach i przedsięwzięciach organizowanych w gminie.

W gminie działa również zespół folklorystyczny „Bojszowianie”. Nie jest to przedsięwzięcie skierowane ściśle do seniorów, jednakże w skład zespołu wchodzi głównie osoby starsze. Zespół systematycznie występuje na imprezach organizowanych w gminie, a także poza nią. Są to środowiska, które skupiają aktywnych Seniorów, potencjalnych liderów, osoby chętne do współpracy w ramach organizowania społeczności lokalnej.

8. Ramowy harmonogram działań w ramach OSL

Działania OSL będą prowadzone w ramach przyjętych obszarów wsparcia w ujęciu terytorialnym i kategoryjnym. Podlegać będą monitorowaniu i bieżącej ewaluacji, która wpływać będzie na realizację poszczególnych procesów. Zaplanowane działania realizowane one będą od 1 stycznia 2022 r. do 31 września 2023r.

W ramach działań terytorialnych planuje się:

L.p.	Działanie	Opis	Wskaźniki	Realizator
1.	Spotkania przy kawie	Spotkania w wybranych miejscach z mieszkańcami	Liczba zorganizowanych spotkań	CUS - OSL
2.	Spotkania obywatelskie	Spotkania z mieszkańcami, określenie zakresu działań.	Liczba zorganizowanych spotkań	CUS - OSL
3.	Przedsięwzięcia społeczne, warsztaty edukacyjne	Podniesienie estetyki m.in. malowanie, nasadzenia, drobne naprawy	Liczba przedsięwzięć, liczba zaangażowanych osób	CUS - OSL
4.	Pikniki integracyjne	Podsumowanie dotychczasowych działań i ustalenie planów, integracja mieszkańców	Liczba pikników, ilość uczestników	CUS - OSL
5.	Działania w ramach partnerstw lokalnych	Działania wspierające mieszkańców z wyznaczonego obszaru	Liczba podjętych inicjatyw	CUS - OSL
6.	Klub Wolontariusza	– działania informacyjne, spotkania edukacyjne z mieszkańcami, promocja wolontariatu, pozyskiwanie wolontariuszy, cykliczne spotkania w Klubie Wolontariusza, szkolenia i warsztaty dla wolontariuszy.	Liczba spotkań, liczba wolontariuszy, liczba szkoleń i warsztatów	CUS-OSL
	Gminna Rada Młodzieży	Zainicjowanie działań na rzecz utworzenia Gminnej Rady Młodzieży	Liczba spotkań z przedstawicielami młodzieży oraz osobami zainteresowanymi	CUS-OSL

Natomiast proces wspierania seniorów będzie obejmował:

Lp.	Działanie	Opis	Wskaźniki	Realizator
1.	Bojszowska Aktywizacja Seniorów	Wspieranie inicjatyw o charakterze edukacyjnym, międzypokoleniowym itp.	Liczba zrealizowanych inicjatyw, zaangażowanych osób	CUS - OSL
2.	Szkolenie z usług opiekuńczych	Szkolenia mieszkańców (członków rodzin, sąsiadów) z zakresu wzmocnienia kompetencji opiekuńczych i kondycji psychicznej opiekunów osób starszych, zależnych.	Liczba szkoleń Liczba uczestników szkoleń	CUS
3.	Świąteczna niespodzianka	wykonanie przez dzieci kartek świątecznych, przygotowanie drobnych upominków i dostarczenie ich do osób starszych i niepełnosprawnych z terenu gminy	Liczba obdarowanych osób	CUS – OSL, PWD, Stowarzyszenie Dobro bez Granic, OSP
4.	„Seniorzy Seniorom”	aktywizacja młodszych, sprawnych senior w celu podjęcia działań wolontariackich na rzecz seniorów niesamodzielnych, samotnych poprzez odwiedziny, wspólne spędzanie czasu itd.	Liczba seniorów wolontariuszy, Liczba seniorów objętych wsparciem	CUS – OSL
5.	Kampania społeczna	Kampania skierowana do seniorów, mieszkańców dotycząca np. potrzeb seniorów (poprawy bezpieczeństwa, zdrowego stylu życia)	Liczba podjętych działań (np. akcji informacyjnych, spotkań, wystaw, wykładów)	CUS - OSL
6.	Debata publiczna	Podsumowanie działań podjętych w ramach polityki senioralnej w minionym okresie	Liczba osób uczestniczących w debacie	CUS - OSL
7.	Gminna Rada Seniorów	Zainicjowanie działań na rzecz utworzenia Gminnej Rady Seniorów	Liczba spotkań z przedstawicielami seniorów oraz osobami zainteresowanymi	CUS-OSL

Działania środowiskowe wpływające na podniesienie spójności realizowanych przedsięwzięć i adresowane do ogółu mieszkańców:

L.p.	Działanie	Opis	Wskaźniki	Realizator
1.	Klub wolontariatu	Akcje, kampanie społeczne, pomoc osobom starszym, niepełnosprawnym oraz dzieciom i młodzieży, szkolenia	Liczba wolontariuszy, Liczba przepracowanych godz.	CUS
2.	Warsztaty/szkolenie animacyjne	Zwiększenie wiedzy w zakresie animacji społecznej	Liczba osób biorących udział	CUS - OSL
3.	Gminny Dzień Dziecka	Zorganizowanie festynu dla dzieci z terenu gminy	liczba uczestników	CUS -OSL
4.	Grupa samopomocowa dla rodziców/opiekunów dzieci niepełnosprawnych	Zorganizowanie i umożliwienie funkcjonowania grupy	liczba uczestników	CUS-OSL
5.	Paczki Bożonarodzeniowe	Zorganizowanie paczek dla osób najbardziej potrzebujących i ich rozwieszenie	Liczba paczek	CUS - OSL
6.	Wigilia gminna	Zorganizowanie Wigilii dla osób samotnych, chorych i ubogich	liczba uczestników	CUS - OSL
7.	Promocja "Dnia Sąsiada"	Propagowanie idei obchodów Dni Sąsiada w swoim najbliższym otoczeniu	Liczba publikacji	CUS-OSL

9. Czynniki ryzyka wdrożenia planu OSL

Ryzyka, które mogą spowolnić lub w sposób niezadowolający wdrożyć OSL związane są z:

- Innowacyjnością projektu.

Każde przedsięwzięcie w ramach OSL, będzie podlegać analizie i obserwacji od momentu planowania, aż do momentu realizacji. Praca na tzw. procesie polegać będzie na dokonywaniu bieżących korekt i dostosowywania działań do zmieniających się oczekiwań mieszkańców i o możliwości realizacyjnych działań OSL.

- Stanem epidemii.

Sytuacja epidemiologiczna wpłynie na działania w ramach OSL. Związane to będzie z wymogami przestrzegania określonych przepisów i zarządzeń w tym zakresie. Stan taki może doprowadzić do znacznego ograniczenia działań prowadzonych w środowiskach lub ograniczyć w istotny sposób zasięg ich oddziaływania i przyczynić się np. do mniejszej liczby osób objętych wsparciem, do wzrostu utrudnień w przemieszczaniu się lub w zgromadzeniach publicznych, obaw uczestników i organizatorów przed ryzykiem zakażenia. Ryzyko to może być zmniejszone lub ograniczone poprzez działania on-line,

kontakt telefoniczny czy zapewnienie niezbędnych środków bezpieczeństwa, ograniczenie liczby uczestników, prowadzenie działań w terenie otwartym itp.

- Trudnościami w pozyskaniu osób aktywnych w społecznościach

Celem działania OSL jest wzrost aktywności i podejmowanie działań w środowiskach, które są marginalizowane, wykluczone lub występują w nich inne trudności czy problemy społeczne. Skuteczność działań będzie tym większa, im większa będzie liczba lokalnych liderów i animatorów, którzy swoimi umiejętnościami, zaangażowaniem lub autorytetem włączą się w działania OSL. Brak zaangażowania tych osób, utrudni i wydłuży działania OSL. Stąd, ważne będą działania edukacyjne i włączanie osób zainteresowanych do planowania i bezpośredniej realizacji inicjatyw na rzecz swojej społeczności.

Trudności w pozyskaniu partnerów do prowadzonych działań.

Większość działań ujętych w planie OSL będzie realizowanych we współpracy z różnymi podmiotami, posiadającymi odpowiednie doświadczenie w takich działaniach. Ważne jest aby wcześniej angażowano potencjalnych partnerów w konsultacje planowanych działań, wspólnie wyznaczano zadania lub oferowano odpowiednie warunki realizacji.

Plan OSL obejmuje szerokie spektrum działań zgodnych z metodyką organizowania społeczności lokalnych opartych na budowaniu relacji ze społecznością. Jest otwarty na nowe inicjatywy i sugestie ze strony lokalnych liderów i animatorów.

